

- profesionalu [Innovative studies of the content of physical fitness of the Armed Forces of foreign countries as an element of military professional training]. *Visnyk KPNU imeni Ivana Ohienka*. 2021. Vyp. 23. P.46–51.
15. Yarmak, O.M. Chepurnyi, V.A. (2024) Analiz prohram fizychnoi pidhotovky maibutnikh ofitseriv krain-chleniv NATO [Analysis Of Physical Training Programs For Future Officers Of Nato Member States] *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova*. K., Vyp. 1(173). P. 177–182. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1\(173\).39](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1(173).39)
16. Babak, S. Petrachkov, O. Biloshitskiy, V. (2023) Kompleksnyi psikhofiziologichnyi pidkhid do diahnozyky tryvoznykh ta depresyynykh staniv u viiskovosluzhbovtziv [Complex psychophysiological approach to the diagnostic of anxiety and depressive states for military personnel]. *Physiological Journal*. 69(2). P. 19–28. <https://doi.org/10.15407/fz69.02.019>
17. Barkov, V. Verbyn, N. Zhembrovskiy, S. Petrachkov, O. (2016) Zabezpechennia fizychnoi pidhotovky viiskovosluzhbovtziv [Provision of Physical Training of Servicemen]. *Navchalnyi posibnyk*. K., NUOU. 88 p.
18. Griban, G. Kobernyk, O. Khurtenko, O. and other (2020) Riven fizychnoi pidhotovlenosti studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv z istorychnoi tochky zoru [Physical Fitness Level of Students of Higher Educational Institutions from a Historical Perspective]. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. Vol.9. P.162–171.
19. Petrachkov, O. Zhembrovskiy, S. (2023) Osoblyvosti systemy perevirky ta otsinky fizychnoi pidhotovky zbroinykh syl Velykoi Brytanii [The Peculiarities of Physical Fitness Test System of the British Armed Forces]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova*. K., Issue 6(166). P.126–131. DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.6(166).27
20. Petrachkov, O. Vysochina, N. (2019) Sportyvno-ozdorovchi tekhnolohii u fizychnii pidhotovtsi viiskovosluzhbovtziv [Sports and health related technologies in physical preparation of military servicemen]. *Sport. Olympism. Health: materials of the International Scientific Congress*. Chisinau. Moldova. P.148–149.
21. Petrachkov, O. Yarmak, O. Biloshitskiy, V. Andrieieva, O. Mykhaylov, V. Chepurnyi, V. Malakhova, O. (2022) Vplyv morfofunktsionalnogo stanu na riven fizychnoi pidhotovlenosti ukrainskykh viiskovosluzhbovtziv [The influence of morphofunctional condition on the physical fitness level of Ukrainian soldiers]. *Journal of Physical Education and Sport*. 22(9). 2182–2189. <https://doi:10.7752/jpes.2022.09278>
22. Petrachkov, O. Yarmak, O. Chepurnyi, V. Mykhaylov, V. Andrieieva, O. Verbyn, N. Kostiv, S. (2023) Osoblyvosti adaptatsii orhanizmu viiskovosluzhbovtziv do umov serdnohirria [Peculiarities of body adaptation to moderate altitude conditions in military personnel]. *Journal of Physical Education and Sport*. 23(11). 2983–2992. DOI:10.7752/jpes.2023.11339
23. PIA-7.1.1. Manuel D'entraînement Physique Militaire et Sportif. (EPMS) № D-11-008039/DEF/EMA/RH/NP du 12 octobre 2011. Paris. 290 p.
24. Directive ministerielle N°17615 du 23 décembre 2003 pour la pratique de l'entraînement physique et des sports dans les armées.

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.7\(180\).26](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.7(180).26)  
УДК 351.74:796.011.3

**Петрушин Д. В.,**  
**доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки**  
**кандидат наук з фізичного виховання**  
**Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро**  
**Марков Р. А.,**  
**викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки**  
**Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ**  
**м. Дніпро**

## ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ФАХІВЦЯМИ ПОЛІЦІЇ ФІЗИЧНОЇ СИЛИ ТА ПРИЙОМІВ

Використання фізичної сили та прийомів боротьби поліцією є одним із важливих заходів примусу в сучасному світі, ознаками якого є зростання кримінальних загроз, соціально-економічні напруги та потреба в забезпеченні громадського порядку. Високий рівень кримінальності, терористичні загрози та інші виклики ставлять перед поліцією завдання забезпечити безпеку та захист громадян.

Ефективне використання фізичної сили має на меті в найкоротший термін ліквідувати загрозу, забезпечити безпеку та контроль над противником. Передусім, важливо мати вміння правильно застосовувати прийом у конкретній ситуації. Такий підхід дозволяє поліцейським та іншим спеціалістам ефективно використовувати фізичну силу для досягнення поставлених завдань.

Дотримання критеріїв застосування фізичного впливу поліцейськими є оціночним та застосовується за внутрішнім переконанням поліцейського. Найвагомішим у даному випадку є розуміння критеріїв своєчасності та співрозмірності застосування фізичного впливу.

**Ключові слова:** фізична сила, прийоми боротьби, рукопашний бій, захід примусу, безпека, законність.

**Petrushyn D., Markov R. The practice of the use of physical force and techniques by police specialists.** The use of physical force and fighting techniques by the police is one of the most important coercive measures in the modern world, characterized by growing criminal threats, socio-economic tensions and the need to ensure public order. High levels of crime, terrorist threats and other challenges pose a challenge to the police to ensure the safety and protection of citizens.

*The effective use of physical force is aimed at eliminating the threat, ensuring security and control over the enemy as soon as possible. First and foremost, it is important to have the ability to apply the technique correctly in a particular situation. This approach allows police officers and other professionals to effectively use physical force to achieve their tasks.*

*Compliance with the criteria for the use of physical force by police officers is evaluative and is applied according to the police officer's internal conviction. In this case, the most important thing is to understand the criteria for timeliness and proportionality of the use of physical force.*

**Key words:** *physical force, fighting techniques, hand-to-hand combat, coercive measure, security, legality.*

Актуальність теми - фізична сила та прийоми боротьби є необхідним інструментом поліції для виконання службових обов'язків, зокрема, затримання осіб, що вчинили злочин, або для захисту власного життя та життя інших громадян. Правильне та ефективне використання фізичної сили в силових структурах є важливим аспектом забезпечення законності та правопорядку.

Фахівці поліції повинні мати відповідні навички та знання для обґрунтованого використання фізичної сили. Тренування з прийомів боротьби та самозахисту є важливою частиною підготовки поліцейських до викликів на службі. Однак важливо також розуміти, що використання фізичної сили повинно бути обмеженим, пропорційним та відповідати ситуації, що виникла.

**Метою статті є** висвітлення важливості в застосуванні такого заходу примусу як фізична сила та необхідності вміння у її застосуванні.

**Завданнями статті у зв'язку з вказаною темою є:**

- вказати можливі варіанти застосування фізичної сили;
- висвітлити необхідність у застосуванні даного заходу примусу;
- підкреслити важливість у знанні нормативно-правових актів щодо норм та правил застосування фізичної сили.

**Методи та методики дослідження.** Методологічними основами дослідження є застосовані в ній сучасні методи пізнання, такі як: аналіз і синтез, узагальнення, індукційний метод та інші.

В глобальній мережі з'являється все більше інформації та відеоматеріалів, в яких поліцейські застосовують фізичну силу до громадян. Аби зрозуміти всі тонкощі даного інституту, необхідно звернутися до спеціального Закону України – «Про національну поліцію». Застосування фізичної сили поліцейськими є заходом примусу. Це випливає зі ст. 42 вказаного закону, в якій зазначається, що поліція під час виконання повноважень, визначених цим Законом, уповноважена застосовувати такі заходи примусу – фізичний вплив (сила).

Фізичний вплив включає в себе використання фізичної сили та спеціальних прийомів боротьби для припинення протиправних дій правопорушників. Застосування фізичного впливу повинно відповідати встановленим критеріям, згідно зі спеціальним Законом. Зокрема, поліцейський повинен попередити особу про можливе застосування фізичної сили та надати достатньо часу для виконання законних вимог, за винятком ситуацій, де зволікання може призвести до серйозних наслідків [7].

Зазначено, що попередження може бути проведено голосом чи, у віддаленій ситуації чи перед великою групою, через гучномовні установки. Однак визначення виду та інтенсивності фізичного впливу повинно враховувати конкретну обстановку, характер порушення та індивідуальні особливості особи.

Зокрема, при застосуванні фізичного впливу до людей з фізичними обмеженнями чи похилого віку, обов'язковою є уважна оцінка ситуації та врахування можливих наслідків для особи. В разі виходу за рамки визначених меж, поліцейські зобов'язані надати невідкладну медичну допомогу постраждалим [4].

Висвітлюючи питання рукопашного бою, слід враховувати його багатогранність та різні визначення. Рукопашний бій можна розглядати у двох ключових аспектах. У широкому розумінні це бій без застосування будь-якої холодної зброї, голіруч та використання можливостей власного тіла. Цей спосіб боротьби існує від найдавніших часів людства.

У другому визначенні рукопашного бою застосовується холодна зброя (відома як "біла зброя"), обладунки та інші види засобів, за винятком вогнепальної зброї. На сучасний момент рукопашний бій можна поділити на три основні типи:

- Поліцейський рукопашний бій: Поліцейські спеціалізуються у методах швидкого затримання супротивника та його ефективного конвоювання. Ці техніки не передбачають тривалих бойових контактів, а головною метою є максимально швидке зупинення правопорушника. Вони включають в себе прийоми боротьби з озброєними противниками та тактику боротьби з кількома особами.
- Армійський рукопашний бій (АРБ): Цей вид бою заборонено для навчання в цивільних школах та вивчається в спецпідрозділах. Він орієнтований на швидке та ефективне травмування чи нейтралізацію противника. Техніки АРБ недоступні для громадськості з очевидних причин.
- Спортивний рукопашний бій: Техніка спортивного рукопашного бою виключає прийоми, які можуть призвести до серйозних травм або навіть загибелі противника. Спортсмени тренуються для тривалих змагань з дотриманням усіх правил, включаючи болючі та обмежувальні прийоми.

Особливий акцент слід робити на питання підготовки та психологічної готовності поліцейських до використання фізичної сили. Спеціальна підготовка повинна базуватися на розумінні правових обмежень та етичних стандартів, забезпечуючи відповідне та безпечне використання сили в інтересах громадської безпеки [2].

Надзвичайна увага приділялась завжди навичкам володіння зброєю, але в життєвих ситуаціях її застосування не завжди є виправданим. Згідно зі статтею 46 Закону України "Про Національну поліцію", використання поліцейською зброєю розглядається як екстремальний захід для припинення агресії порушника, але може також призвести до юридичної

відповідальності, якщо виявиться неправомірним. Під час фізичного втручання, в тому числі в заході рукопашного бою, можна використовувати "білу" зброю, таку як резинові палки або ножі. Вони служать як допоміжні засоби [1].

Для спецпризначенців особливо важливо володіти зброєю, такою як ніж, яку завжди слід мати під рукою. У багатьох випадках використовується резинова палка. Статтею 42 Закону "Про Національну поліцію" передбачено можливість застосування прийомів рукопашного бою поліцейськими.

Для ефективного виконання обов'язків забезпечення громадської безпеки та захисту прав громадян поліцейські мають широкі повноваження, включаючи право застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби і вогнепальну зброю, згідно із Законом України № 580-VIII "Про Національну поліцію". Важливим аспектом є право застосування фізичного впливу, включаючи прийоми рукопашного бою, для забезпечення виконання завдань поліції та припинення правопорушень, якщо інші засоби виявились невідальними [1].

Зазначено, що дії поліцейських повинні бути відповідними ситуації та вживатися з урахуванням наявної загрози, забезпечуючи безпеку громадян. Правила застосування сили визначаються необхідністю оборони та врахуванням пропорційності, не допускаючи перевищення меж необхідної оборони [8].

Акцентується увага на тому, що використання фізичної сили, включаючи прийоми рукопашного бою, має бути обґрунтованим і не перевищувати рамок законної необхідності та оборони. Органи внутрішніх справ повинні гарантувати безпеку громадян та діяти відповідно до закону, навіть у найекстремальніших умовах.

Використання рукопашного бою в поліцейській роботі включає складні аспекти. Поліцейські можуть застосовувати фізичну силу до кінця вокзалу правопорушника, спрямовуючи дії на уразливі і болючі зони тіла. Це часто використовується під час самозахисту, коли захисні дії негайно переходять у контрнапад. Здійснення удачних ударів на руки противника призводить до зниження його бойової готовності. Удари ногами, як правило, наносяться рідко і не вище за рівень пояса, використовуючи техніки боксу та карате. Удари ліктями та колінами, характерні для "Тайського боксу", відзначаються своєю ефективністю та травматичністю [10, с.45].

Рукопашний бій визначається не лише технічною майстерністю, але й правовими аспектами. Він стає важливою складовою для силових структур, де фізичні можливості та знання технік завжди доступні силовикам. Зазначається, що в заняттях бойовими мистецтвами можливі тілесні ушкодження, які можуть викликати стрес та впливати на психічне та фізичне здоров'я силовика. Завдяки постійному тренуванню і бойовому досвіду силовики здатні реагувати на небезпеку та забезпечувати безпеку громадян.

Важливим аспектом є те, що рукопашний бій може бути ефективним лише за умови правильної техніки та володіння необхідними навичками. При цьому, враховуючи велику відповідальність поліцейських, важливо, щоб вони дотримувались законності та етичних стандартів у застосуванні фізичної сили.

Заняття основами рукопашного бою для поліцейських необхідне як невід'ємна частина службової підготовки. Отримання вмінь та навичок в цьому напрямку відбувається через постійні тренування та впровадження отриманих знань у реальних ситуаціях.

Правові аспекти застосування рукопашного бою включають в себе дотримання статутів та норм, які регулюють використання фізичної сили поліцією. При цьому, регулювання таких питань визначається законодавством та вимагає від поліцейських обґрунтованого та обачливого підходу до застосування рукопашних методів відповідно до конкретної ситуації.

Враховуючи усе вищезазначене, рукопашний бій залишається необхідним елементом професійної підготовки поліцейських, спрямованим на забезпечення безпеки та виконання завдань правоохоронної системи.

Стаття 3 Конституції України визначає людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку як найвищу соціальну цінність в країні. Це положення свідчить про визнання універсальних прав і свобод людини як основи демократичного суспільства. Держава, згідно з цим принципом, зобов'язана гарантувати реалізацію цих прав і свобод для всіх громадян [3].

У цьому контексті, Національна поліція України виконує ключову роль у забезпеченні охорони прав і свобод громадян. Її функції, визначені Законом України "Про Національну поліцію", охоплюють широкий спектр завдань, спрямованих на забезпечення публічної безпеки і порядку, охорону прав і свобод людини, а також протидію злочинності.

Окрім цього, під час виконання повноважень, згідно зі статтею 42 Закону, поліція уповноважена застосовувати такі заходи примусу:

- 1) фізичний вплив (сила);
- 2) застосування спеціальних засобів;
- 3) застосування вогнепальної зброї [1].

А статтею 29 Закону передбачено вимоги до поліцейського заходу, згідно з якими поліцейський захід застосовується виключно для виконання повноважень поліції і має бути законним, необхідним, пропорційним та ефективним [4].

Необхідно враховувати, що дії поліції повинні відповідати принципам законності, прозорості та захисту прав людини. Поліцейські мають діяти в межах закону та з урахуванням пропорційності заходів, забезпечуючи безпеку та права громадян [9, с. 193].

Національна поліція несе відповідальність за створення ефективної системи правопорядку, яка сприяє захисту прав і свобод громадян, забезпеченню гідності та безпеки в суспільстві. Цей підхід сприяє підтримці руху України в напрямі демократичного розвитку та визнанню пріоритету цінностей, закріплених у Конституції [3].

Додатково, важливо враховувати аспекти підготовки та психологічної готовності поліцейських до використання сили. Спеціальна підготовка, яка базується на розумінні правових обмежень і етичних стандартів, допомагає забезпечити, що сила використовується відповідно до закону та в інтересах громадської безпеки [6].

Ці аспекти стають особливо актуальними в умовах розвитку сучасного суспільства, де зростає вимога до прозорості та відповідальності правоохоронних органів перед громадянами. Оптимальне регулювання використання сили поліцією є важливим елементом забезпечення довіри громадян до правоохоронних структур та забезпечення правопорядку в суспільстві.

Згідно зі ст. 43 спеціального Закону України "Про національну поліцію", заборонено використовувати фізичну силу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю до жінок з ознаками вагітності, малолітніх осіб, осіб із зазначеними ознаками обмежених можливостей або похилого віку, за винятком випадків, коли ці особи вчиняють збройний або груповий напад, вчиняють збройний опір поліцейському, що загрожує життю і здоров'ю інших осіб. [1]

Щодо безпосереднього застосування фізичної сили, згідно зі ст. 44 Закону України "Про національну поліцію", поліцейський може використовувати фізичну силу та спеціальні прийоми боротьби для забезпечення особистої та іншої безпеки, припинення правопорушень та затримання осіб, які вчинили правопорушення, якщо інші засоби непомірності не забезпечують виконання поліцейських обов'язків. Критерії використання такої сили є оціночними і враховують конкретну ситуацію, характер порушення та індивідуальні особливості особи [1].

Наведені норми створюють основу для розуміння та застосування фізичного впливу поліцейськими відповідно до законодавства, але важливо, щоб ці дії були обґрунтованими та відповідали законних обов'язкам поліції.

У випадку, якщо поліцейський завдав тілесних ушкоджень особі під час застосування фізичної сили, він згідно з ч. 2 ст. 44 спеціального Закону зобов'язаний негайно письмово повідомити свого керівника. Керівник, у свою чергу, повинен інформувати прокурора про факт завдання тілесних ушкоджень особі внаслідок застосування фізичної сили.

За перевищення влади чи службових повноважень, що призвело до тілесних ушкоджень особи, поліцейський несе відповідальність згідно зі ст. 365 Кримінального кодексу України. Ця відповідальність передбачає обмеження волі на строк до п'яти років або позбавлення волі на строк від двох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

У випадках, коли дії поліцейського супроводжувались насильством, погрозою застосування насильства, використанням зброї чи спеціальних засобів, або якщо вони визначаються як болісні та ображають особисту гідність потерпілого, відповідальність може бути позбавлення волі на строк від трьох до восьми років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Якщо вищезазначені дії поліцейського призвели до серйозних наслідків (згідно з ч. 3 ст. 365 Кримінального кодексу України), то за цими діями може бути накладено покарання у вигляді позбавлення волі на строк від семи до десяти років, а також позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Враховуючи це, якщо ви стали жертвою незаконних дій поліцейського, рекомендується негайно звертатися до місцевої прокуратури або Державного бюро розслідувань. Останній орган правопорядку має повноваження проводити досудове розслідування щодо подій, які визначені у ст. 365 Кримінального кодексу України.

Отже, відзначається, що дотримання поліцейськими критеріїв застосування фізичного впливу є питанням суб'єктивної оцінки та залежить від внутрішнього переконання конкретного поліцейського. Важливим елементом в даному контексті є розуміння поліцейськими критеріїв своєчасності та адекватності застосування фізичного впливу. У випадку порушення ваших прав рекомендується негайно документувати всі факти порушень та їх наслідків.

**Висновки.** У вивченому матеріалі висвітлено важливі аспекти застосування фізичної сили та рукопашного бою поліцейськими. Рукопашний бій розглядається як ефективний інструмент для забезпечення громадської безпеки та виконання завдань правоохоронних органів.

Зазначено, що використання фізичної сили повинно ґрунтуватися на принципах законності, прозорості та захисту прав людини. Поліцейські зобов'язані дотримуватися визначених стандартів у застосуванні рукопашного бою, а також правил використання зброї, дотримуючись пропорційності та обґрунтованості своїх дій.

Наголошено на важливості підготовки поліцейських до використання фізичної сили, враховуючи правові аспекти та етичні стандарти. Зокрема, спеціальна підготовка повинна орієнтуватися на розуміння обмежень і етичних норм, що регулюють використання сили.

Також висвітлено питання психологічної готовності поліцейських до використання рукопашного бою, враховуючи можливі наслідки та стресовий вплив на фахівців. Зазначено, що регулярні тренування та практика є важливими для набуття необхідних навичок та автоматизму дій у реальних умовах.

У загальному контексті рукопашний бій розглядається як необхідна та ефективна складова службової діяльності поліції, спрямована на забезпечення правопорядку, громадської безпеки та виконання завдань правоохоронної системи.

#### Література

1. Закон України "Про Національну поліцію" № 580-VIII від 02.07.2015 року (дата звернення: 25.04.2024)
2. Кириченко, А. В., Марков, Р. А., & Попко, С. В. Забезпечення громадської безпеки Національною поліцією. In The XI International Science Conference «Implementation of modern science in practice», November 29–December 01, San Francisco, USA. 504 p. (p. 216).
3. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Київ. (дата звернення: 20.04.2024)
4. Кримінальний кодекс України № 2341-III від 05.04.2001 р. (Редакція станом на 19.08.2022). (дата звернення: 25.04.2024)
5. Литвин В. В. Психолого-правові засади удосконалення професійної діяльності поліцейських патрульної поліції : дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06. Національна академія внутрішніх справ. К.2019. С. 261
6. Малічевський В.І. Психологія застосування вогнепальної зброї на ураження : деякі соціокультурні та практичні аспекти. Наукові записки. Вип. 2. 2001. С. 191–195.

7. Марков, Р. А. (2023). Щодо вдосконалення занять з фізичної підготовки фахівців правоохоронної діяльності. *Modern problems of science, education and society*, С.399-404.
8. Римський статут Міжнародного кримінального суду. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т.. Редкол.: Л. В. Губерський, 2014. Т.2. С.812
9. Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozpochato-43-kryminalni-provazhennia-za-faktamy-seksualnykh-zlochynivvchynenykh-okupantamy-kateryna-pavlichenko>
10. Що таке рукопашний бій: історія, навички та відкриті секції у Львові. URL:<https://dreamtame.com/news/article/>

#### References

1. Rym's'kyu statut Mizhnarodnoho kryminal'noho sudu. Ukrayins'ka dyplomatychna entsyklopediya: U 2-kh t.. Redkol.: L. V. Hubers'kyu, 2014. T.2. S.812 [in Ukrainian]
2. Kryminal'nyy kodeks Ukrayiny № 2341-III vid 05.04.2001 r. (Redaktsiya stanom na 19.08.2022). (data zvernennya: 25.04.2024) [in Ukrainian]
3. Uryadovyy portal URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozpochato-43-kryminalni-provazhennia-za-faktamy-seksualnykh-zlochynivvchynenykh-okupantamy-kateryna-pavlichenko> [in Ukrainian]
4. Zakon Ukrayiny "Pro Natsional'nu politysyu" № 580-VIII vid 02.07.2015 roku (data zvernennya: 25.04.2024) [in Ukrainian]
5. Shcho take rukopashnyy biy: istoriya, navychky ta vidkryti sektsiyi u L'vovi. URL:<https://dreamtame.com/news/article/> [in Ukrainian]
6. Konstytutsiya Ukrayiny pryynyata na p'yaty sesiyi Verkhovnoyi Rady Ukrayiny 28 chervnya 1996 roku. Kyiv.(data zvernennya:20.04.2024) [in Ukrainian]
7. Malichevs'kyu V.I. Psykholohiya zastosuvannya vohnepal'noyi zbroyi na urazhennya : deyaki sotsiokul'turni ta praktychni aspekty. Naukovi zapysky. Vyp. 2. 2001. S. 191–195. [in Ukrainian]
8. Lytvyn V. V. Psykholoho-pravovi zasady udoskonalennya profesiynoyi diyal'nosti politseys'kykh patrol'noyi politysi : dys. ... kand. yuryd. nauk : 19.00.06. Natsional'na akademiya vnutrishnikh sprav. K.2019. S. 261 [in Ukrainian]
9. Kyrychenko, A. V., Markov, R. A., & Popko, S. V. Zabezpechennya hromads'koyi bezpeky Natsional'noyu polityseyu. In The XI International Science Conference «Implementation of modern science in practice», November 29–December 01, San Francisco, USA. 504 p. (p. 216). [in Ukrainian]
10. Markov, R. A. (2023). Shchodo vdoskonalennya zanyat' z fizychnoyi pidhotovky fakhivtsiv pravookhoronnoyi diyal'nosti. *Modern problems of science, education and society*, С.399-404 [in Ukrainian]

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.7\(180\).27](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.7(180).27)  
УДК 37.035

**Петрушин Д.В.,**  
*к.фіз.вих., доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки,*  
*orcid.org/0000-0001-9207-0804*  
**Дніпровський університет внутрішніх справ,**  
**Дніпро, Україна**

### ПСИХОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СПОРТСМЕНІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ, ЩО СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ У БОКСІ

У статті наведено результати досліджень проведеної діагностики психологічної підготовленості спортсменів-боксерів високої кваліфікації на прикладі окремих методик. Як відомо, на сучасному етапі обсяг та інтенсивність тренувальних навантажень, рівень фізичної та психологічної підготовки спортсменів досягли певних фізіологічних можливостей їх організму. Спостерігаються прояви нервово-психічного перенапруження, відповідальність за свій результат або партнерів по команді. Все це вимагає наявності певних психологічних характеристик у арсеналі спортсменів. Мета. Діагностика психологічної підготовленості спортсменів-боксерів високої кваліфікації у передзмагальному мезоциклі. У ході дослідження виявлено, що боксери у середньо-груповому показнику на початку передзмагального мезоциклу мають середній рівень ситуативної тривожності. Рівень ситуативної тривожності має зміни з наближенням змагань (різниця між показниками на початку та наприкінці передзмагального мезоциклу статистично достовірна при  $p < 0,001$ ). За шкалою емоційної збудливості для вимірювання нейротизму та його складових на початку мезоциклу середньо-групові показники показали середній рівень, а наприкінці рівень підвищився до такого, який можна інтерпретувати як тенденцію до високого рівня. Показники самопочуття ( $p < 0,05$ ) та активності ( $p < 0,001$ ) показали статистично значущі відмінності в порівнянні з показниками на початку мезоциклу. Настрій зберігається практично без статистично значущих змін ( $p > 0,05$ ). Виявлений негативний психоемоційний стан окремих спортсменів необхідно коригувати за допомогою програм спеціальних тренінгів та методів психорегуляції.

**Ключові слова:** психологічні показники, спортсмени-боксери, перед змагальний мезоцикл.

**Petrushyn Dmytro. Psychological research of highly qualified athletes engaged in boxing.** The article presents the results of research conducted on the diagnosis of psychological preparedness of highly qualified boxer athletes on the example of individual methods. As you know, at the current stage, the volume and intensity of training loads, the level of physical and psychological training of athletes have reached certain physiological capabilities of their bodies. Manifestations of nervous and